

УЧЕБНА ПРОГРАМА ПО МАЙЧИН АРМЕНСКИ ЕЗИК ЗА V КЛАС ИЛИ ЗА ПЕТА ГОДИНА НА ОБУЧЕНИЕ

(ИЗБИРАЕМИ УЧЕБНИ ЧАСОВЕ И/ИЛИ ФАКУЛТАТИВНИ УЧЕБНИ ЧАСОВЕ)

КРАТКО ПРЕДСТАВЯНЕ НА УЧЕБНАТА ПРОГРАМА

Учебната програма по арменски език за V клас или за петата година на обучение е изградена на съвременни методически принципи и развива интегрирано четирите речевни умения: слушане, говорене, четене и писане. Обучението е насочено към овладяване на основни знания, умения и отношения, свързани с общуването и с изграждането на комуникативни компетентности у ученика. Въвеждането на нови понятия се осъществява на емпирико-описателно равнище с приоритет към практическите знания и умения.

Тематичните области, езиковите средства и речевите дейности в учебната програма са ориентирани към интересите, възрастта и опита на учениците и следват спираловидния принцип, който дава възможност за повторяемост, за постепенно разширяване и задълбочаване на знанията, уменията и компетентностите и се отнася за всеки следващ клас и за всяка следваща година на обучение. Богатият езиков материал, представен чрез стихотворения, гатанки, разкази, народни песни, способства за реализиране и усъвършенстване на познанията по арменски език, като се използва комуникативно-дейностният подход.

Образователно-възпитателният процес по майчин арменски език в V клас или през петата година на обучение има за цел:

- запазване и повишаване на интереса и желанието за общуване чрез езика;
- разширяване на знанията и усъвършенстване на уменията на учениците за слушане, четене, говорене и писане;
- усъвършенстване на уменията за правилно интониране и спазване на интонационните модели в арменския език;
- обогатяване на знанията за граматическите структури и усъвършенстване на уменията за правилното им приложение;
- задълбочаване на знанията за художествената образност и усъвършенстване на уменията на учениците за възприемане, осмисляне и интерпретация на художествен текст;
- развиване на творческото мислене;
- формиране на ценностната система чрез изучаването на литературни и фолклорни произведения и адекватно социално поведение;
- формиране на отношение на уважение към културните различия.

Тази учебна програма осигурява възможност за изучаване на учебния предмет *майчин език* в зависимост от годината на обучение за ученици извън V клас при условията на Закона за предучилищното и училищното образование.

УЧЕБНО СЪДЪРЖАНИЕ

Теми	Компетентности като очаквани резултати от обучението	Нови знания
<p>I. АЗ И ДРУГИТЕ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Подробна лична информация • Моите приятели • Моето семейство • Роднински връзки 	<p>СЛУШАНЕ Ученикът може да:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Разбира общо съдържание на текстове и диалози, свързани с личната информация на приятелите, семейството и роднините; • Слуша, възприема обясненията на учителя и репликите на своите съученици, като изразява отношението си, оценката към героите и случката в прочетен или разказан художествен текст; • Слуша и разбира основна информация от текстове и диалози, записани на аудио/видео носители; • Слуша и разбира кратък текст/информация, съдържащи само няколко опорни думи; • Разбира основната тема на дискусия, както и промяна на темата, ако се говори бавно и ясно; • Разбира и определя изучените граматически категории: съществително име, лична форма на глагола, местоимение, прилагателно име, числително име и наречие; • Разбира и определя въпросителните, относителните и отрицателни местоимения; • Умее да изслушва събеседниците си и да изразява отношението си; • Продължава да се запознава с празниците от арменския календар; • Разграничава различни по жанр произведения на прочетени художествени текстове. 	<p>ЛЕКСИКА</p> <p>Включва основни лексикални единици, необходими за несложна комуникация по предвидените от програмата тематични области.</p>
<p>II. СВЕТЪТ ОКОЛО МЕН</p> <ul style="list-style-type: none"> • Моето родно място • Моето училище, моята класна стая • Компютърен кабинет/офис • Моята ваканция, пътуване, туризъм • Интереси, хоби и свободно време • Транспортни средства и ориентация в града 	<p>ЧЕТЕНЕ Ученикът може:</p>	<p>ГРАМАТИКА</p> <p>1. Местоимения</p> <ul style="list-style-type: none"> - Въпросителни - Относителни - Отрицателни <p>2. Съществително име</p> <ul style="list-style-type: none"> - Вид - Падежни окончания (принадлежност, притежание) - Местен падеж - Корен, представка, наставка, съединителна гласна <p>3. Прилагателно име</p>

<ul style="list-style-type: none"> • Известни градове, географски, природни и исторически обекти в Армения и България 	<ul style="list-style-type: none"> • Да чете и разбира общо съдържание на текстове и диалози, свързани с лична информация; • Да разбира и определя изучените граматическите категории; • Да разграничава различни по жанр прочетени произведения; • Да разбира конкретни подробности от съдържанието на текст, свързан с познати тематични области; • Да разбира основни понятия при прочетен адаптиран за възрастта и знанията му текст; • Да се ориентира и коментира съдържанието на прочетен на глас или наум несложен художествен текст; • Да избере дадена роля, да прочете репликите на героя, чиято роля е избрал или авторската реч, ако е избрал да бъде четец, с подходяща интонация и логическо ударение; • Да чете изразително, с подходяща интонация и логическо ударение; • Чрез подборно четене да открива непознати думи в изучаваното произведение; • С помощта на учителя да интерпретира художественото или фолклорното произведение чрез средствата на сценичното изкуство. 	<ul style="list-style-type: none"> - Сравнителна и превъзходна степен на прилагателните имена (сложните конструкции при сравненията) 4. Числителни имена <ul style="list-style-type: none"> - Бройни и редни: числата до милион 5. Лична форма на глагол <ul style="list-style-type: none"> - Спрежение на глаголи - Сложни глаголни времена 6. Наречие <ul style="list-style-type: none"> - За начин - За време - За място
<p>III. МОЕТО ВСЕКИДНЕВИЕ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Моят дневен режим. Облекло • Здравословно състояние. Човешко тяло • При лекаря/зъболекаря • Пазаруване (в магазина за готово облекло, хранителни стоки; на пазара) 	<p>ГОВОРЕНЕ При диалогична реч ученикът:</p>	
<p>IV. АЗ И ПРИРОДАТА</p> <ul style="list-style-type: none"> • Географски и природни обекти • Растения и животни • Екология 		

<p>V. АРМЕНИЯ, БЪЛГАРИЯ И СВЕТЪТ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Моята родина, отечество, диаспора • Град, органи на управление; село, органи на управление • Популярни празници на народите по света; празници, традиции, обичаи, бит и култура <p>VI. ЛИТЕРАТУРА, ФОЛКЛОР И ТРАДИЦИИ</p> <p>VII. ЧИТАТЕЛСКИ ИНТЕРЕС</p> <p>В определени уроци да има елементи и/или рубрика за културата на Армения, както и интегрирани въпроси и теми от областта на гражданското образование и устойчивото развитие. Да има активно приложение на информационните</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Разбира указанията за изпълнение на учебните дейности, както и въпросите и репликите на своите съученици, като реагира в съответствие с комуникативната ситуация; • Изразява аргументирано съгласие и несъгласие; • Се включва в дидактични ролеви игри; • Води несложен разговор по изучавани теми или ситуации от ежедневието, като отговаря на въпроси или описва събития от ежедневието или лично преживяване; • Да се ориентира в комуникативна ситуация и в използваните от събеседниците му средства за невербална комуникация: жест, мимика, поза; • Да си служи със средствата на невербалната комуникация: жест, мимика и поза, наред с езиковите изразни средства; • Осмисля приликите и разликите между употребата на синоними и антоними в арменския и българския език; • В зависимост от комуникативната ситуация правилно използва въпросителни, относителни и отрицателни местоимения; • Да разбира и се включва уместно в диалози, водени в клас и семейството по позната тематика. <p>При монологична реч ученикът:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Разказва кратки случки, събития и преживявания от миналото и настоящето, описва хора, предмети, животни, исторически и географски местности, свързани с изучаваните теми; • Може с помощта на учителя да описва устно или писмено наблюдавани предмети, хора, животни и други, като открива най-характерните за тях признаци; • Може да изказва мнение относно изучаваното литературно произведение и да се аргументира; • Може да преразкаже прочетен или чул текст, с помощта на план или опорни въпроси; 	
---	--	--

<p>технологии в урочната дейност.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Може да разграничава сложните думи и начините на свързването им и да ги използва уместно; • Правилно и свободно използва познати синоними и антоними, както и изучените граматически категории; • Използва цифровото съответствие на буквите от арменската азбука. <p>ПИСАНЕ Ученикът:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Разпознава и пише правилно сложните думи; • Може да определя корен на думата, представката или наставката, с която е образувано дадено съществително име; • Може да определя представката или наставката, с която е образувано дадено прилагателно име; • Разграничава различните видове редактиране на свой или на чужд текст; • Може с помощта на учителя да усъвършенства собствен или чужд текст чрез съкращаване, прибавяне, разместване, заместване; • Да пише под диктовка. • Може да определя изучените граматическите признаци на личните форми на глагола: спрежение, време, лице, число и да го изписва правилно. 	
---------------------------------------	--	--

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНО ПРОЦЕНТНО РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА УЧЕБНИТЕ ЧАСОВЕ ЗА ГОДИНАТА

Годишен брой часове за изучаване на учебния предмет в V клас или през петата година на обучение в избираемите учебни часове и/или факултативните учебни часове – 68.

Препоръчително разпределение на учебните часове

За нови знания	50%
За упражнения, преговор, обобщение и практически дейности	45%
За диагностика на входно, междинно и изходно ниво	5%

СПЕЦИФИЧНИ МЕТОДИ И ФОРМИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ НА ПОСТИЖЕНИЯТА НА УЧЕНИЦИТЕ

В началото на учебната година се организира тестово изпитване за установяване на входното ниво, а в края на учебната година на изходното ниво. Напредъкът на всеки ученик се проследява въз основа на писмени и устни форми на проверка. Оценка на самостоятелните писмени работи, които са изпълнени в рамките на един учебен час, се извършва по предварително установени критерии за оценка.

Текущи оценки за учебен срок	
Устни изпитвания и участие в работа в клас	минимум 1 оценка
Домашни работи	минимум 1 оценка
Работа по проекти	1 оценка

ДЕЙНОСТИ ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА КЛЮЧОВИТЕ КОМПЕТЕНТНОСТИ И МЕЖДУПРЕДМЕТНИ ВРЪЗКИ

Обучението по арменски език в V клас или през петата година на обучение дава възможност ученикът да:

- развие езикови, социокултурни и ключови компетентности;
- прилага на практика арменския език: да чете, да разбира устна реч, да общува, да се изразява в писмена и устна форма;
- изгради положително отношение към изучаването на арменския език, култура и традиции.

КЛЮЧОВИ КОМПЕТЕНТНОСТИ	ДЕЙНОСТИ И МЕЖДУПРЕДМЕТНИ ВРЪЗКИ
<i>Умения за общуване на чужди езици</i>	Обогатяване на лексиката и осмисляне на отделни граматически категории, развиване на усет за правилен избор на езикови форми, подходящи за конкретен контекст.
<i>Математическа компетентност и основни компетентности в областта на природните науки и на технологиите</i>	Дейности за запознаване с основни математически действия и с основни принципи и методи на природните науки и технологиите, както и отражението им върху природната среда. Връзка с учебни предмети математика и човекът и природата, география и икономика.
<i>Дигитална компетентност</i>	Използване на електронни средства.
<i>Умения за учене</i>	Натрупване на знания и опит за осъзнаване на необходимост от мотивирано учене и необходимост от постоянно самоусъвършенстване чрез: <ul style="list-style-type: none"> • Ролеви игри и симулации • Самостоятелни задачи, отговарящи на индивидуалните интереси на учениците • Работа по проекти

	<ul style="list-style-type: none"> • Дидактически игри • Извънкласни дейности (изложби, училищни и извънучилищни проекти, представления, тържества и др.) • Използване на съвременни и класически средства за обучение: аудио и мултимедийни материали, печатни материали, електронно обучение (образователен софтуер, онлайн ресурси). <p>Връзка с всички учебни предмети.</p>
<i>Социални и граждански компетентности</i>	<p>Участие в екипни проекти и индивидуални дейности, възпитаване в норми на поведение и изграждане на ценностна система и гражданско самосъзнание; опознаване на културите на другите народи.</p> <p>Връзка с учебен предмет история и цивилизации.</p>
<i>Инициативност и предприемчивост</i>	<p>Работа в екип и изпълнение на индивидуални задачи, приучаване към спазване на срокове, развиване на новаторско мислене и възприемане на нови идеи.</p> <p>Връзка с учебен предмет технологии и предприемачество.</p>
<i>Културна компетентност и умения за изразяване чрез творчество</i>	<p>Дейности за опознаване на собствената култура в контекста на световното културно наследство, като ученикът активно участва в дейности (тържества, празници и др.), посветени на България и на Армения, развитие на креативност.</p> <p>Връзка с учебните предмети история и цивилизации, български език и литература, музика и изобразително изкуство.</p>
<i>Умения за подкрепа на устойчивото развитие и за здравословен начин на живот и спорт</i>	<p>Дейности, формиращи навици за водене на здравословен начин на живот при съответните теми в обучението по арменски език.</p> <p>Връзка с учебните предмети човекът и природата, история и цивилизация, музика и физическо възпитание и спорт.</p>

Забележка: Посочените дейности са примерни и не изчерпват възможностите за изграждане на междупредметни връзки.